

เครื่องมือวัดรังสีและการใช้งาน

ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินทางนิวเคลียร์และรังสี
สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ

รู้ได้อย่างไร? ?

บริเวณนั้นมีรังสี

เมื่อรังสีสัมผัสไม่ได้ ไม่มีกลิ่น ไม่มีรส

ไม่สามารถมองเห็นและได้ยินเสียงได้

ป้ายเตือนทางรังสี

มีองค์ประกอบสำคัญคือ สัญลักษณ์เตือนภัยจากรังสี (Radiation Warning Symbol)

และข้อมูลของสารกัมมันตรังสี (Radioactive Information)

เครื่องมือวัดรังสี

เครื่องมือวัดรังสี เป็นอุปกรณ์ที่จำเป็นที่ใช้ในการป้องกันอันตรายจากรังสี เนื่องจากมนุษย์ไม่สามารถใช้วาระรับความรู้สึกใดๆ ตรวจสอบการมีอยู่ของรังสีได้โดยตรง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีเครื่องมือวัดรังสีที่เหมาะสมสำหรับตรวจวัดรังสี

ส่วนประกอบ / การทำงานของเครื่องวัดรังสี

(NUCLEAR INSTRUMENTS)

หัววัดรังสี
DETECTOR

ตัวเครื่อง

อ่านค่า / หน่วยวัดทางรังสี

1

เครื่องสำรวจปริมาณรังสี

(Survey Meter)

2

เครื่องระบุชนิดไอโซโทปรังสี

(IdentiFINDER Isotope Identification Device)

เครื่องมือวัดรังสี

3

เครื่องสำรวจการเปราะเปื้อน

สารกัมมันตรังสี

4

เครื่องวัดรังสีประจำตัวบุคคล

(Pocket Dosimeter)

1

เครื่องสำรวจปริมาณรังสี

(Survey Meter)

- ตรวจสอบวัดอัตราปริมาณรังสีที่แผ่ออกมาจากต้นกำเนิดรังสีในพื้นที่ (อัตราปริมาณรังสีต่อเวลา)
- ใช้ประเมินความเสี่ยงของผู้ปฏิบัติงานและผู้ได้รับผลกระทบในพื้นที่
- หน่วยที่ใช้แสดงผลในปัจจุบัน mR/hr, mSv/hr ($1 \text{ mR} = 10 \mu\text{Sv}$)

ตัวอย่างเครื่องสำรวจรังสี

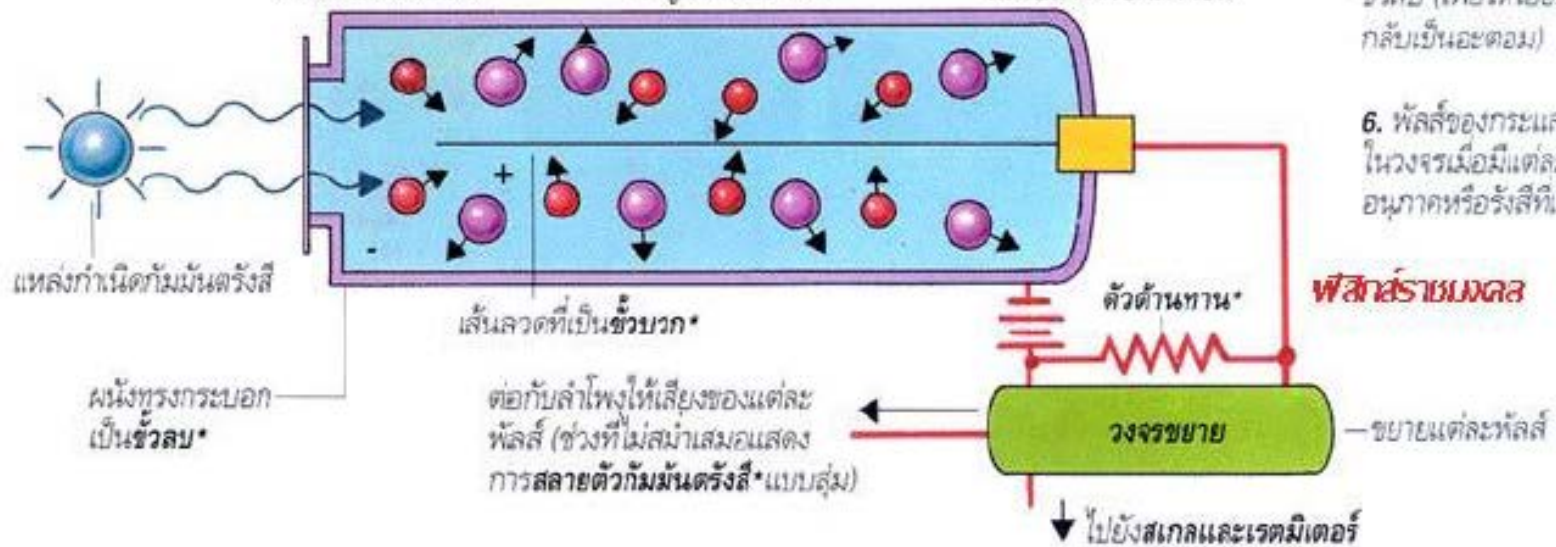

เครื่องมือวัดรังสีชนิดแก๊ส

หลักการทำงาน

เครื่องนับไกเกอร์

1. รังสีผ่านเข้าทางหน้าต่างบาง
2. แต่ละอนุภาคหรือรังสีจะทำให้อะตอมของแก๊สแตกตัวเป็นไอออน
3. ไอออนจะถูกดึงดูดโดยขั้วลบ อิเล็กตรอน* ถูกดึงดูดโดยขั้วบวก
4. อะตอมอื่นที่ถูกชนจะทำให้เกิดการสะสมไอออนและอิเล็กตรอนมากขึ้น
5. อิเล็กตรอนเข้าไปที่ขั้วบวกและถูกดึงจากขั้วลบ (เพื่อให้ไอออนกลับเป็นอะตอม)
6. พัลส์ของกระแสไหลในวงจรเมื่อมีแต่ละอนุภาคหรือรังสีที่เข้ามา

2

เครื่องระบุชนิดไอโซโทปรังสี

(IdentiFINDER Isotope Identification Device)

- ตรวจวัดอัตราปริมาณรังสีที่แผ่ออกมาจากต้นกำเนิดรังสีในพื้นที่ (อัตราปริมาณรังสีต่อเวลา)
- ใช้ประเมินความเสี่ยงของผู้ปฏิบัติงานและผู้ได้รับผลกระทบในพื้นที่
- ระบุชนิดไอโซโทปรังสีได้ Cs-137, Co-60, Ra-226, Ir-192, Am-241

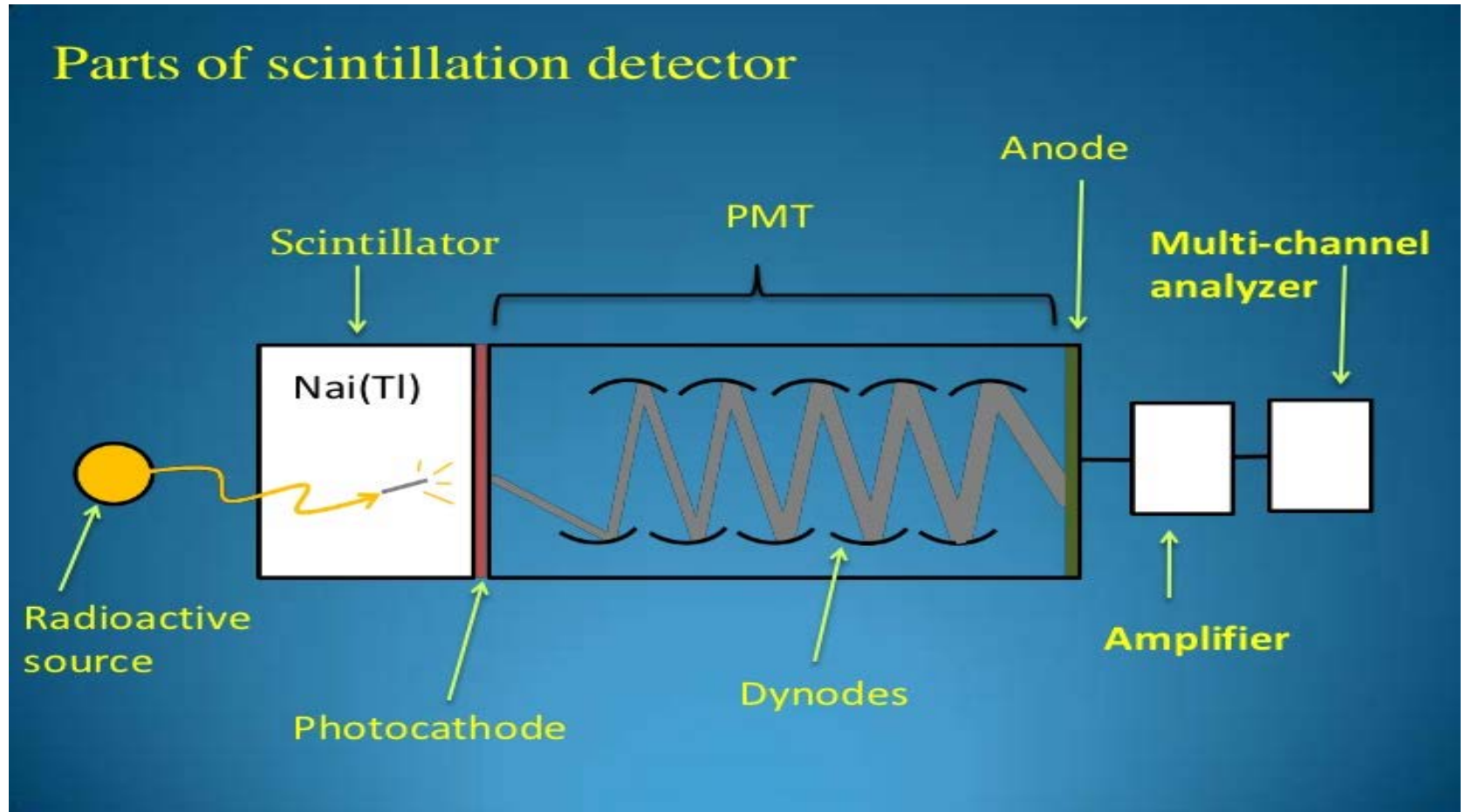
ตัวอย่างเครื่องระบุชนิดไอโซโทปรังสี

เครื่องระบุชนิดไอโซโทปรังสี

หลักการทำงานหัววัดรังสีชนิดเรืองแสง

3

เครื่องสำรวจการเปราะเปื้อน สารกัมมันตรังสี

- ตรวจวัดการเปราะเปื้อนสารกัมมันตรังสี ผู้ปฏิบัติงาน ผู้บาดเจ็บ ประชาชน เครื่องวัดสำรวจรังสี และพื้นที่เกิดเหตุ อุกเหวินทางรังสี
- หน่วยที่ใช้ในการตรวจวัดการเปราะเปื้อนสารกัมมันตรังสี คือ counts per minute (cpm)

ตัวอย่างเครื่องตรวจสอบการเปราะเปื้อนทางรังสี

4

เครื่องวัดรังสีประจำตัวบุคคล (Pocket Dosimeter)

- ใช้สำหรับการบันทึกปริมาณรังสีที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับ
- มีหลากหลายชนิด เช่น Pocket dosimeter, Film Badge, Thermoluminescent (TLD)

ตัวอย่างการใช้งานเครื่องวัดรังสีชนิดต่าง ๆ

ตัวอย่างการใช้งานเครื่องวัดรังสีชนิดต่าง ๆ

ตัวอย่างการใช้งานเครื่องวัดรังสี

ตัวอย่างการใช้งานเครื่องวัดรังสีชนิดต่าง ๆ

ตัวอย่างการใช้งานเครื่องวัดรังสีชนิดต่าง ๆ

การตรวจโดยตรง (Direct Method) เป็นการนำเครื่องสำรวจรังสี ไปตรวจวัดบริเวณที่สงสัยตรง เป็นวิธีสำรวจที่สะดวก รวดเร็ว แต่ไม่สามารถระบุชนิดการเปราะเปื้อนได้

ตัวอย่างการใช้งานเครื่องวัดรังสีชนิดต่าง ๆ

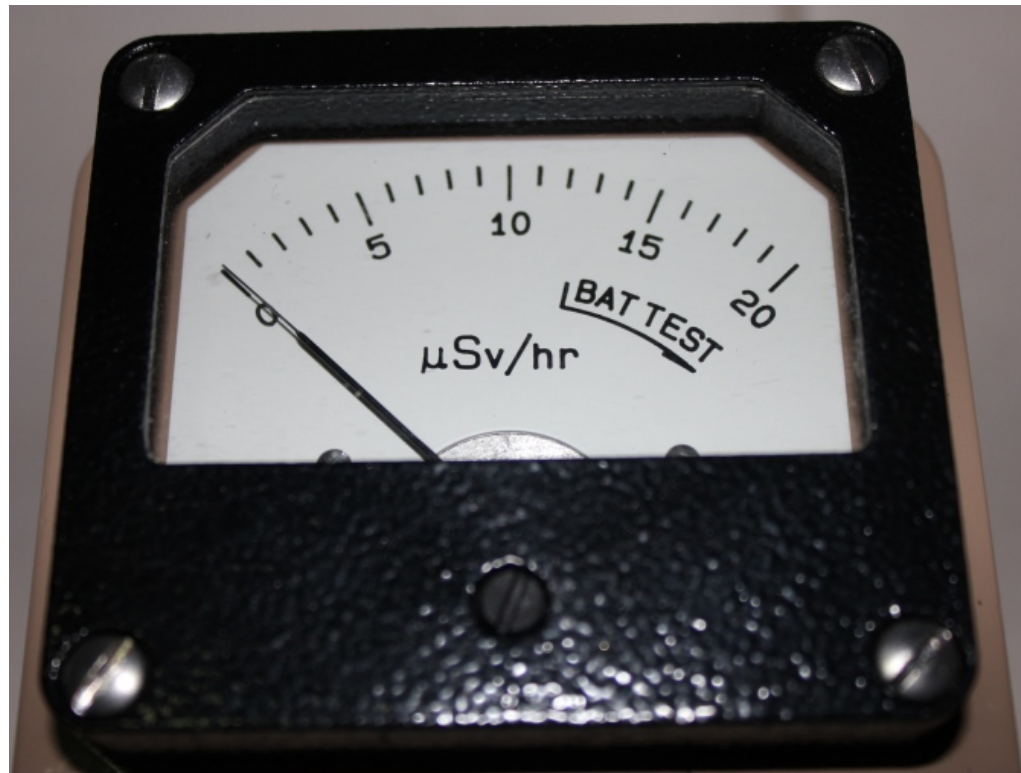

การตรวจวัดโดยอ้อม (Indirect Method) ซึ่งเป็นวิธีใช้กระดาษหรือวัสดุที่มีความสามารถในการดูดซับไปเซ็ดถูบริเวณที่สงสัย แล้วนำวัสดุเซ็ดถูนั้นมาตรวจวัดในบริเวณที่ไม่มี การรบกวนของสารกัมมันตรังสี วิธีนี้สามารถระบุชนิดการเปื้อนได้

การอ่านค่าเครื่องสำรวจปริมาณรังสี

การอ่านค่าเครื่องสำรวจปริมาณรังสี

การอ่านค่าเครื่องสำรวจปริมาณรังสี

การอ่านค่าเครื่องสำรวจปริมาณรังสี

1

เครื่องสำรวจปริมาณรังสี

(Survey Meter)

2

เครื่องระบุชนิดไอโซโทปรังสี

(IdentiFINDER Isotope Identification Device)

เครื่องมือวัดรังสี

3

เครื่องสำรวจการเปราะเปื้อน

สารกัมมันตรังสี

4

เครื่องวัดรังสีประจำตัวบุคคล

(Pocket Dosimeter)

จบการบรรยาย